

**Doręczenia elektroniczne.
Zmiany w procedurze
administracyjnej, podatkowej
i egzekucyjnej**

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Rozdział I. Nowy model doręczeń elektronicznych – cele, założenia, zakres podmiotowy

1. Uwagi ogólne

W założeniach ustawodawcy, przedstawionych w rządowym projekcie DorElektrU¹, nowe przepisy mają za zadanie zdefiniować zasady „wymiany korespondencji z podmiotami publicznymi w relacji z innymi podmiotami publicznymi oraz podmiotami niepublicznymi, w tym z osobami fizycznymi”. To założenie nazwane jest przez projektodawców jako kluczowe. Podstawowy sposób wymiany takiej korespondencji stanowić będzie **publiczna usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego**, świadczona na zasadach wzorowanych na tych wskazanych w eIDAS dla kwalifikowanych usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Z wykorzystaniem usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego będzie realizowana **wymiana korespondencji wymagającej uzyskania przez nadawcę – podmiot publiczny – potwierdzenia jej nadania lub odbioru**. Uzupełnienie usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego stanowi **publiczna usługa hybrydowa**, zapewniająca podmiotom publicznym wysyłkę korespondencji w domyślnej postaci elektronicznej również w kontaktach z osobami wykluczonymi cyfrowo lub osobami, które na wymianę korespondencji w postaci elektronicznej z różnych przyczyn nie są jeszcze gotowe. Osoby te będą miały możliwość otrzymywania korespondencji w postaci papierowej.

Umocowanie w przepisach prawa publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego (PURDE) oraz publicznej usługi hybrydowej (PUH) oznaczać będzie, że ich wykorzystanie w komunikacji między stronami będzie metodą skuteczną prawnie na równi z wysłaniem tradycyjnego listu poleconego za potwierdzeniem odbioru lub doręczeniem osobistym. Podkreślić należy, że przepisy krajowe oraz europejskie **nie wprowadzają powszechnego obowiązku posiadania adresu do doręczeń elektronicznych** umożliwia-

¹ Rządowy projekt ustawy o doręczeniach elektronicznych, Druk sejmowy Nr 239, IX kadencja Sejmu, <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=239> (dostęp: 26.9.2023 r.).

jącego wymianę korespondencji elektronicznie. Takie rozwiązanie bowiem niewątpliwie mogłoby być uznane za wkraczające w sferę swobód obywatelskich. Poza pewnymi kategoriami podmiotów, np. przedsiębiorców, wykonujących zawody zaufania publicznego nie będzie zatem obowiązku korzystania z tego trybu doręczeń. Publiczna usługa hybrydowa ma przede wszystkim zapobiegać wykluczeniu z powodu niedysponowania takim adresem do doręczeń elektronicznych.

Do świadczenia publicznej usługi hybrydowej i publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego obowiązany będzie **operator wyznaczony**. Do dnia 31.12.2025 r. obowiązki operatora wyznaczonego wynikające z DorElektrU zostały powierzone operatorowi wyznaczonemu, o którym mowa w art. 3 pkt 13 PrPoczt, czyli Poczcie Polskiej S.A. (art. 149 DorElektrU). Od 1.1.2026 r. obowiązki operatora wyznaczonego (uwzględniające świadczenie publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego oraz publicznej usługi hybrydowej) przejmie podmiot wyłoniony w ramach konkursu.

W przypadku jednak:

- 1) uporczywego naruszania przez operatora wyznaczonego warunków świadczenia publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub warunków świadczenia publicznej usługi hybrydowej lub
 - 2) rażąco wysokiego kosztu świadczenia usług
- minister właściwy ds. informatyzacji w drodze decyzji administracyjnej może powierzyć świadczenie tych usług innemu podmiotowi nie dłużej niż na okres do 31.12.2025 r. biorąc pod uwagę sprawną realizację publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usługi hybrydowej.

Ważne

Od 1.1.2026 r. obowiązki operatora wyznaczonego (uwzględniające świadczenie publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego oraz publicznej usługi hybrydowej) przejmie podmiot wyłoniony w ramach najbliższego konkursu na operatora wyznaczonego. Poczta Polska S.A. będzie zatem do tego czasu uprawniona do świadczenia usług publicznych.

Nowe przepisy stwarzają jednak podstawy dla funkcjonowania rynku kwalifikowanych usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego, świadczonych w oparciu o określony przez ministra właściwego ds. informatyzacji standard usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Usługi te będą zapewniane przez kwalifikowanych dostawców usług zaufania działających na rynku polskim w oparciu o przepisy UsłZaufU.

Do **celów szczegółowych**, które ma realizować DorElektrU, można zaliczyć:

- 1) zapewnienie wszystkim, zarówno podmiotom publicznym, jak i niepublicznym, w szczególności osobom fizycznym, możliwości korzystania z jednego, własnego adresu do doręczeń elektronicznych, który będzie mógł być wykorzystany do korespondencji ze wszystkimi pozostałymi podmiotami korzystającymi z usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego, co wynika z art. 7 DorElektrU;
- 2) standaryzacja usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego – tak aby w szczególności możliwa była skuteczna prawnie wymiana korespondencji między wszystkimi podmiotami korzystającymi z publicznej lub kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego;

- 3) odmiejszczenie procesu doręczenia przez umożliwienie wysyłania i odbierania korespondencji z dowolnego miejsca – brak konieczności informowania każdorazowo obecnych i potencjalnych korespondujących o zmianie fizycznego miejsca pobytu, co wynika m.in. z art. 25 DorElektrU;
- 4) skrócenie czasu potrzebnego na realizację procesów doręczenia, co wynika z art. 38 i n. DorElektrU;
- 5) zapewnienie stronom doręczenia wzajemnej identyfikacji, co wynika z art. 38 i n. DorElektrU;
- 6) zapewnienie stronom doręczenia skutecznych prawnie dowodów doręczenia w postaci dowodów wysłania oraz dowodów otrzymania korespondencji, co wynika z art. 40–44 DorElektrU;
- 7) zapewnienie rozliczalności oraz niezaprzeczalności doręczeń dzięki udziałowi trzeciej zaufanej strony – operatora wyznaczonego lub dostawcy usług zaufania świadczącego kwalifikowaną usługę rejestrowanego doręczenia elektronicznego, co wynika z art. 38 i n. DorElektrU;
- 8) pozostawienie osobom wykluczonym cyfrowo lub tym, które na wymianę korespondencji w postaci elektronicznej z różnych przyczyn nie są jeszcze gotowe, komfortu korzystania z aktualnie dostępnej przesyłki listowej, co wynika z art. 45 i n. DorElektrU;
- 9) stworzenie podstaw prawnych, organizacyjnych i technologicznych dla realizacji doręczeń transgranicznych, co wynika z art. 58 ust. 1 pkt 4 DorElektrU. W motywach eIDAS w pkt 6 podkreślono, że Rada Europejska zwróciła się do Komisji Europejskiej (w konkluzjach z 27.5.2011 r.) o wsparcie rozwoju jednolitego rynku cyfrowego przez tworzenie odpowiednich warunków sprzyjających wzajemnemu transgranicznemu uznawaniu głównych aktywatorów, takich jak elektroniczna identyfikacja, dokumenty elektroniczne, podpisy elektroniczne i usługi doręczeń elektronicznych, oraz odpowiednich warunków sprzyjających interoperacyjności usług administracji elektronicznej w całej UE.

2. Moment wejścia w życie nowych rozwiązań prawnych

Ustawodawca w pierwotnym brzmieniu ustawy o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2320) określił datę wejścia w życie nowych rozwiązań prawnych na dzień 1.7.2021 r.². Jednak na mocy art. 1 pkt 4 ustawy z 15.6.2021 r. o zmianie ustawy o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1135), która weszła w życie z dniem 25.6.2021 r., a więc chwilę przed planowanym wejściem w życie przepisów, datę wejścia w życie ustawy przesunięto na 5.10.2021 r., a termin wdrożenia nowego modelu doręczeń elektronicznych – na 5.7.2022 r. W uzasadnieniu takiej decyzji wskazano, że ma to na celu zapewnienie jak najwyższej jakości usługi dla użytkowników końcowych. Podkreślono także, że długotrwała pandemia COVID-19 utrudniła przeprowadzenie szerokich testów przed udostępnieniem usług, jak również przeprowadzenie szkoleń dla użyt-

² Warto zwrócić uwagę, że według pierwotnej wersji projektu DorElektrU przepisy miały obowiązywać już od 1.1.2021 r.; zob. przebieg procesu legislacyjnego: <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=239> (dostęp: 26.9.2023 r.).

kowników. Jak się jednak okazało, nie było to ostatnie przesunięcie terminu rozpoczęcia obowiązywania nowego modelu doręczeń.

Na mocy art. 8 ustawy z 28.4.2022 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem publicznych systemów teleinformatycznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1002), obowiązującej od 27.5.2022 r., zdecydowano wprowadzić się rozwiązanie polegające na **wyeliminowaniu sztywnej daty wejścia w życie tych rozwiązań** na rzecz podania tej daty przez ministra właściwego ds. informatyzacji, poprzez ogłoszenie jej w komunikacie opublikowanym w Dz.U. Wskazanie tej daty warunkowane było kwestiami technicznymi i organizacyjnymi, niezbędnymi do doręczania korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub publicznej usługi hybrydowej. Termin określony w komunikacie nie mógł być jednak późniejszy niż dzień 1.1.2024 r., a sam komunikat ogłoszony powinien zostać w terminie co najmniej 90 dni przed dniem wdrożenia rozwiązań technicznych określonym w tym komunikacie.

Minister Cyfryzacji w dniu 29.5.2023 r. wydał taki **komunikat w sprawie określenia terminu wdrożenia rozwiązań technicznych niezbędnych do doręczania korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub publicznej usługi hybrydowej oraz udostępnienia w systemie teleinformatycznym punktu dostępu do usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego w ruchu transgranicznym** (Dz.U. z 2023 r. poz. 1077). Na podstawie art. 155 ust. 10 DorElektrU Minister Cyfryzacji ogłosił, że **termin wdrożenia rozwiązań technicznych** niezbędnych do doręczania korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub publicznej usługi hybrydowej oraz udostępnienia w systemie teleinformatycznym punktu dostępu do usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego w ruchu transgranicznym:

- 1) dla podmiotów, o których mowa w:
 - a) art. 155 ust. 1–5 oraz w art. 9 ust. 1 pkt 1–8 DorElektrU, w zakresie powszechnego doręczania i odbierania korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub publicznej usługi hybrydowej,
 - b) art. 155 ust. 6 DorElektrU, w zakresie powszechnego doręczania i odbierania korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego;
 - 2) w zakresie dostępu do usług rejestrowanego doręczenia elektronicznego w ruchu transgranicznym
- określa się na dzień 10.12.2023 r.

W konsekwencji tych przesunięć terminu wejścia w życie e-doręczeń Polska wdraża przepisy eIDAS jako jedno z ostatnich państw członkowskich UE.

Ważne

Z dniem 10.12.2023 r. znaczna część podmiotów publicznych, w szczególności organów administracji publicznej różnego szczebla, z wyjątkami wskazanymi poniżej, będzie zobowiązana stosować nowy model doręczeń elektronicznych.

3. Obowiązek stosowania nowych rozwiązań prawnych

3.1. Podmioty publiczne

Data 10.12.2023 r. nie oznacza, że w praktyce od tego dnia będzie obowiązywał nowy system doręczeń elektronicznych we wszystkich podmiotach publicznych (omówienie definicji podmiotu publicznego zob. w rozdziale II). Trzeba bowiem zwrócić uwagę, że na podstawie art. 155 DorElektrU, organy administracji publicznej zobligowane zostały sukcesywnie stosować zapisy nowych przepisów prawa.

Od dnia 10.12.2023 r. przepisy DorElektrU w zakresie doręczania korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub publicznej usługi hybrydowej zobowiązane będą stosować przede wszystkim podmioty takie jak:

- 1) organy administracji rządowej oraz jednostki budżetowe obsługujące te organy;
- 2) inne organy władzy publicznej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz jednostki budżetowe obsługujące te organy;
- 3) ZUS i zarządzane przez niego fundusze;
- 4) KRUS i fundusze zarządzane przez Prezesa KRUS;
- 5) NFZ.

W świetle dyspozycji art. 5 § 2 pkt 3 KPA przez organy administracji publicznej rozumie się również ministrów, centralne organy administracji rządowej, wojewodów, działające w ich lub we własnym imieniu inne terenowe organy administracji rządowej (zespolonej i niezespolej). Administracja rządowa w Polsce dzieli się na:

- 1) administrację rządową centralną, obejmującą też niezespoloną administrację rządową w województwie;
- 2) administrację rządową terenową (województwą), obejmującą w każdym województwie urząd wojewódzki oraz zespoloną administrację rządową w województwie (inspekcje i straże), na której czele stoi wojewoda.

Przykładem organów administracji rządowej będą zatem ministrowie, wojewodowie, naczelnicy urzędów skarbowych czy dyrektorzy izb administracji skarbowej. Potwierdza to orzecznictwo sądów administracyjnych.

Orzecznictwo

W ocenie NSA sama analiza art. 5 § 2 pkt 4 KPA i art. 112 ust. 1 pkt 1 PrFarm prowadzi do wniosku, że Główny Inspektor Farmaceutyczny, jako centralny organ administracji rządowej, jest „ministrem” w rozumieniu przepisów KPA, a więc nie posiada organu wyższego stopnia (wyr. NSA z 12.4.2022 r., II GSK 330/22, Legalis).

Orzecznictwo

Centralna Komisja do spraw Stopni i Tytułów Naukowych działa przy Prezesie RM i w zakresie wydawanych przez siebie decyzji pełni funkcje centralnego organu administracji rządowej (art. 33 StopnieNaukU). Oznacza to, że jest ona ministrem w rozumieniu art. 5 § 2 pkt 4 KPA, a zatem or-

ganem, nad którym nie ma organu wyższego stopnia w rozumieniu art. 17 KPA (wyr. WSA w Warszawie z 9.1.2020 r., II SA/Wa 1658/19, Legalis).

Orzecznictwo

Zgodnie z art. 5 ust. 1 PolicjaU centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, jest Komendant Główny Policji, podległy ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych. Jest on zatem, w rozumieniu art. 5 § 2 pkt 4 KPA „ministrem”, od którego decyzji nie służy odwołanie, lecz zgodnie z art. 127 § 3 KPA, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten organ (wyr. NSA z 14.2.2017 r., I OSK 2683/15, Legalis).

Konieczne zatem na gruncie art. 155 DorElektrU jest rozróżnienie organu administracji rządowej od Skarbu Państwa, jako osoby prawnej. Celem bowiem wprowadzenia kategoryzacji określonych podmiotów publicznych było spowodowanie, aby już **od 10.12.2023 r.** w postępowaniach administracyjnych, egzekucyjnych czy podatkowych **organy administracji rządowej stosowały nowy model doręczeń.**

Także od 10.12.2023 r. **organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz jednostki budżetowe obsługujące te organy** będą zobligowane stosować w pełnym zakresie omawiane regulacje prawne. W tej kategorii podmiotów są te wskazane w rozdziale IX Konstytucji RP, a zatem NIK, RPO czy KRRiT.

W kategorii innych organów władzy publicznej oraz jednostek budżetowych obsługujących te organy z pewnością należy wymienić wszystkie te **podmioty, które na mocy ustaw sprawują władzę publiczną w sferze imperium** (władztwa administracyjnego). Będą to zatem z pewnością organy JST, czyli organy gminy, powiatu, województwa, związków gmin, związków powiatów, wójt, burmistrz (prezydent miasta), starosta, marszałek województwa oraz kierownicy służb, inspekcji i straży działających w imieniu wójta, burmistrza (prezydenta miasta), starosty lub marszałka województwa, a ponadto samorządowe kolegia odwoławcze (zob. art. 5 § 2 pkt 6 KPA). Tutaj koniecznym jest szczególnie wyeksponowanie tego, że innym podmiotem w rozumieniu art. 155 DorElektrU jest organ administracji samorządowej niż JST. Jednostki samorządu terytorialnego to bowiem gminy, powiaty i województwa, mające osobowość prawną. Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz związki metropolitalne oraz samorządowe zakłady budżetowe są obowiązane stosować przepisy DorElektrU w zakresie doręczania korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego od 10.12.2023 r., a w zakresie doręczania korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej – od 1.10.2029 r. (art. 155 ust. 6 DorElektrU).

Obecne brzmienie art. 11a SamGminU wskazuje, że **organami gminy** są:

- 1) rada gminy,
- 2) wójt, burmistrz (prezydent miasta).

Organami gminy są również organy jednostek pomocniczych, o których mowa w art. 5 SamGminU (zob. wyr. NSA we Wrocławiu z 26.3.1992 r., SA/Wr 300/92, Legalis), a zatem w sołectwie – zebranie wiejskie jako organ uchwałodawczy i sołtys jako organ wykonawczy, w dzielnicy (osiedlu) – rada jako organ uchwałodawczy i zarząd jako organ wykonawczy. Rada sołectwa nie jest organem jednostki pomocniczej wyposażonym w prawo

do samodzielnego działania (zob. wyr. NSA we Wrocławiu z 20.5.1991 r., SA/Wr 381/91, Legalis). Zgodnie bowiem z przepisem art. 8 ust. 2 SamPowiatU organami powiatu są rada powiatu oraz zarząd powiatu. Stosownie zaś do przepisu art. 38 ust. 1 SamPowiatU w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości powiatu decyzje wydaje starosta, chyba że przepisy szczególne przewidują wydawanie decyzji przez zarząd powiatu.

Podobnie w województwie, zgodnie z art. 15 SamWojU, organami samorządu województwa są sejmik województwa oraz zarząd województwa. Decyzje w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej, zgodnie z art. 46 ust. 1 SamWojU, wydaje marszałek województwa, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Zarówno art. 38 ust. 1 SamPowiatU, jak i art. 46 ust. 1 SamWojU, jako przepisy ustrojowe, nie stanowią podstawy prawnej do wydawania przez wymienione w nich organy jednoosobowe (odpowiednio starostę i marszałka województwa) decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej (należących do właściwości odpowiednio powiatu i województwa), podstawę taką stanowią bowiem przepisy materialnego prawa administracyjnego (zob. post. NSA z 15.7.2011 r., II OW 50/11, Legalis).

Orzecznictwo

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach reprezentujący Prezydenta Miasta Katowice, jak zostało wskazane we wniosku, nie jest organem, o jakim stanowi art. 5 § 2 pkt 6 KPA. W ogóle MOPS w Katowicach nie może być wnioskodawcą o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego, bo nie jest organem, a tylko jednostką pomocniczą organu, jakim jest Prezydent Miasta Katowice (post. NSA z 13.12.2018 r., II GW 20/18, Legalis).

Organami JST są organy związku międzygminnego (dobrowolnego) utworzonego przez zainteresowane gminy w celu wspólnego wykonywania zadań publicznych (art. 64 ust. 1 SamGminU) lub związku komunalnego utworzonego w wykonaniu obowiązku ustawowego (art. 64 ust. 4 SamGminU). Organem stanowiącym i kontrolnym związku jest zgromadzenie związku (art. 69 SamGminU), organem wykonawczym – zarząd związku (art. 73 SamGminU), z tym że do przewodniczącego zarządu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące wójta lub burmistrza (por. uchw. NSA(5) w Warszawie z 18.12.2000 r., OPK 19/00, Legalis, zgodnie z którą zarząd związku komunalnego gmin nie jest organem właściwym do stwierdzenia nabycia prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budynków znajdujących się na tym gruncie (na podstawie art. 200 ust. 1 pkt 2 GospNierU, jeżeli 5.12.1990 r. grunt stanowił własność Skarbu Państwa). Podobne rozwiązania przyjęto w odniesieniu do związków powiatów, których organami są zgromadzenie oraz zarząd, z tym że zgodnie z art. 65 ust. 4 SamPowiatU do związków powiatów stosuje się odpowiednio przepisy art. 38 SamPowiatU. Organami samorządu terytorialnego są samorządowe kolegia odwoławcze, których ustrój i kompetencje określa SamKolOdwołU.

Do podmiotów, które powinny od 10.12.2023 r. stosować model doręczeń elektronicznych, należą także **organy i podmioty wymienione w art. 1 pkt 2 KPA**, gdy są one powołane z mocy prawa lub na podstawie porozumień do załatwiania spraw określonych w art. 1 pkt 1 KPA, czyli przede wszystkim spraw indywidualnych, rozstrzyganych w formie decyzji. Przykładem takiego organu mogą być komisje stypendialne, gdy sprawa dotyczy stypendium rektora, o którym orzekają w drodze decyzji administracyj-

nej (art. 86 ust. 2 i 3 PrSzkolWyż), a więc postępowanie toczyć się powinno wedle reguł określonych dla postępowania jurysdykcyjnego wskazanych w KPA (wyr. WSA w Poznaniu z 30.9.2021 r., II SA/Po 352/21, Legalis). Będą to także organy podatkowe w rozumieniu art. 13 OrdPU. Nie można zapominać, że organem władzy publicznej wykonującym określone zadania ustawowe są podmioty inicjujące postępowanie egzekucyjne w administracji wskazane w art. 5 EgzAdmU.

Od dnia 10.12.2023 r. przepisy DorElektrU obowiązane będą stosować ponadto:

- 1) **agencje wykonawcze** w rozumieniu art. 18 FinPubU. Agencja wykonawcza jest państwową osobą prawną utworzoną na podstawie odrębnej ustawy w celu realizacji zadań państwa. Statut taki przysługuje m.in. Agencji Mienia Wojskowego w oparciu o art. 5 AgMienWojskU, Narodowemu Centrum Badań i Rozwoju w oparciu o art. 1 NCenBadiRozU czy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na podstawie art. 2 AgResRolU;
- 2) **instytucje gospodarki budżetowej**, czyli jednostki organizacyjne, tworzone w celu realizacji zadań publicznych, które swoje zadania wykonują odpłatnie, a koszty swojej działalności oraz zobowiązania pokrywają z uzyskiwanych przychodów. Ta forma organizacyjno-prawna została przewidziana w FinPubU. Prawo jej tworzenia posiadają wyłącznie ministrowie, Szef Kancelarii Prezesa RM oraz organy lub kierownicy jednostek, wobec których Minister Finansów ma obowiązek włączenia dochodów i wydatków na rok następny do projektu ustawy budżetowej. Instytucja gospodarki budżetowej posiada osobowość prawną, którą uzyskuje z chwilą wpisania do KRS. Przykładem jest Centrum Obsługi Kancelarii Prezydenta RP, Centrum Zakupów dla Sądownictwa, Centrum Obsługi Administracji Rządowej;
- 3) **państwowe fundusze celowe**, czyli np. PFRON działający na podstawie RehZawU;
- 4) **SPZOZ-y**;
- 5) **uczelnie publiczne**;
- 6) **PAN** i tworzone przez nią jednostki organizacyjne;
- 7) **państwowe i samorządowe instytucje kultury**;
- 8) **inne państwowe lub samorządowe osoby prawne** utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych.

Ostatnia grupa organów administracji publicznej, na którą ustawodawca nałożył obowiązek stosowania przepisów DorElektrU, to **sądy i trybunały, komornicy, prokuratura, organy ścigania i Służba Więzienna**. Termin wyznaczony dla tych organów to **1.10.2029 r.**

Ważne

Zgodnie z brzmieniem art. 155 i art. 158 DorElektrU nie ma przeszkód prawnych, aby podmiot publiczny zdecydował się zastosować nowe sposoby doręczeń elektronicznych wcześniej niż w terminie wskazanym w DorElektrU, po utworzeniu i aktywacji adresu do doręczeń elektronicznych w bazie prowadzonej przez ministra ds. informatyzacji. Pamiętać jednak należy wtedy o tym, że taki organ również w procedurach administracyjnych i egzekucyjnych będzie musiał zastosować

3. Obowiązek stosowania nowych rozwiązań prawnych

nowe brzmienie art. 39–39⁴ KPA oraz art. 17c EgzAdmU, a zatem wdrożyć bez żadnych wyjątków nowe sposoby doręczeń.

Poniżej przedstawiono harmonogram wprowadzania obowiązku stosowania doręczeń elektronicznych dla poszczególnych podmiotów publicznych.

Tabela 1. Terminy wprowadzenia doręczeń elektronicznych dla podmiotów publicznych

Podmiot publiczny	Termin wprowadzenia doręczeń elektronicznych
Organy administracji rządowej oraz jednostki budżetowe obsługujące te organy (art. 155 ust. 1 DorElektrU)	Od 10.12.2023 r.
Inne organy władzy publicznej, w tym organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz jednostki budżetowe obsługujące te organy (art. 155 ust. 2 DorElektrU)	
Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (art. 155 ust. 3 DorElektrU)	
Narodowy Fundusz Zdrowia (art. 155 ust. 4 DorElektrU)	
Agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej, państwowe fundusze celowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, uczelnie publiczne, Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne, państwowe i samorządowe instytucje kultury, inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych (art. 155 ust. 5 DorElektrU)	
Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz związki metropolitarne oraz samorządowe zakłady budżetowe – w zakresie publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego (art. 155 ust. 6 DorElektrU)	
Inne podmioty publiczne (art. 155 ust. 9 DorElektrU)	Od 1.1.2025 r.
Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz związki metropolitarne i samorządowe zakłady budżetowe – w zakresie publicznej usługi hybrydowej (art. 155 ust. 6 DorElektrU)	Od 1.10.2029 r.
Sądy, trybunały, komornicy, prokuratura, organy ścigania i Służba Więzienna (art. 155 ust. 7 DorElektrU)	

3.2. Podmioty niepubliczne

W przypadku osób fizycznych, osób prawnych czy jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, zaliczanych do kategorii podmiotów niepublicznych, posiadanie adresu do doręczeń elektronicznych powiązanego z publiczną usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego albo kwalifikowaną usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego będzie **fakultatywne** (art. 10 DorElektrU). Taki podmiot zatem może dokonać wpisu adresu w dowolnym momencie, a także go wykreślić. Niemniej **ustawodawca wprowadził grupę podmiotów niepublicznych, dla których posiadanie ad-**

resu do doręczeń elektronicznych jest obowiązkowe. Zostały one wymienione w art. 9 ust. 1 DorElektrU i są to:

- 1) adwokaci wykonujący zawód;
- 2) radcy prawni wykonujący zawód;
- 3) doradcy podatkowi wykonujący zawód;
- 4) doradcy restrukturyzacyjni wykonujący zawód;
- 5) rzecznicy patentowi wykonujący zawód;
- 6) notariusze wykonujący zawód;
- 7) podmioty niepubliczne wpisane do rejestru przedsiębiorców, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 KRSU;
- 8) podmioty niepubliczne wpisane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, o której mowa w art. 2 CEIDGU.

Obowiązek ten będzie się jednak **dezaktualizował**, gdy osoby, o których mowa w pkt 1–6 wskazanego wyliczenia, **nie będą wykonywały zawodu, będą zawieszona** w prawach do wykonywania zawodu, będą zawieszona w czynnościach zawodowych, będą zawieszona w czynnościach służbowych, będą zawieszona w stosunku pracy lub będą miały zawieszona prawa wynikające z licencji.

Ważne

Obowiązek posiadania adresu do doręczeń elektronicznych powiązanego z publiczną usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego albo kwalifikowaną usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego dla podmiotów z pkt 1–7 wskazanego wyżej wyliczenia istniał będzie od 10.12.2023 r.

W sytuacji podmiotów niepublicznych wpisanych do rejestru przedsiębiorców, o którym mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1 KRSU, przed dniem określonym w komunikacie wydanym na podstawie art. 155 ust. 10 DorElektrU (wskazywany komunikat Ministra Cyfryzacji), obowiązane są do zrealizowania tego obowiązku w terminie 3 miesięcy od dnia określonego w tym komunikacie, a zatem do 10.3.2024 r. W przypadku nowo rejestrowanych podmiotów od 10.12.2023 r., jest to warunek konieczny do skutecznego wpisu do KRS.

W odniesieniu do podmiotów niepublicznych wpisanych do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, o której mowa w art. 2 CEIDGU, od **1.1.2024 r. obowiązek posiadania takiego adresu będą miały nowe podmioty wpisywane do CEIDG. Od 30.9.2025 r.** podmioty wpisane do CEIDG na dzień 30.1.2023 r., jeżeli będą składać wniosek o jakąkolwiek zmianę, natomiast **od 30.9.2026 r. wszystkie podmioty wpisane do CEIDG.**

Na następnej stronie przedstawiono harmonogram wprowadzania obowiązku stosowania doręczeń elektronicznych dla poszczególnych podmiotów niepublicznych.

Tabela 2. Terminy wprowadzenia doręczeń elektronicznych dla podmiotów niepublicznych

Podmiot niepubliczny	Termin wprowadzenia doręczeń elektronicznych
Osoby czynnie wykonujące zawody zaufania publicznego: – adwokat, – radca prawny, – doradca podatkowy, – doradca restrukturyzacyjny, – rzecznik patentowy, – notariusz	Od 10.12.2023 r.
Podmioty niepubliczne wpisywane do Krajowego Rejestru Sądowego od 10.12.2023 r. (art. 9 pkt 8 DorElektrU)	
Podmioty niepubliczne wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego przed 10.12.2023 r. (art. 151 ust. 1 DorElektrU)	Od 10.3.2024 r.
Podmioty niepubliczne składające wniosek o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej po 31.12.2023 r. (art. 152 ust. 1 DorElektrU)	Od 1.1.2024 r.
Podmioty niepubliczne wpisane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej do 31.1.2023 r., jeśli zmienia coś w CEIDG od 30.9.2025 r. do 30.9.2026 r. (art. 152 ust. 2 DorElektrU)	Od 30.9.2025 r.
Podmioty niepubliczne wpisane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej przed 31.12.2023 r. (art. 152 ust. 3 DorElektrU)	Od 30.9.2026 r.

4. Wyłączenia w stosowaniu ustawy o doręczeniach elektronicznych w zakresie doręczeń i wymiany informacji

Nowy model doręczeń elektronicznych co do zasady ma być podstawową formą komunikacji i wymiany informacji administracji publicznej. Reguła ta **nie ma jednak charakteru bezwzględnego i dopuszczone są od tego wyjątki**. Należy odróżnić dwie sytuacje. Pierwsza to taka, kiedy to sama **DorElektrU nie będzie stosowana do danej wymiany informacji pomiędzy podmiotem publicznym a innym podmiotem**, co wskazano w art. 3 DorElektrU. Druga natomiast zachodzi wówczas, gdy co do zasady podmiot publiczny ma obowiązek stosować przepisy DorElektrU, jednak **z uwagi na określone okoliczności** odnoszące się do treści korespondencji, jej formy czy objętości **nie będzie możliwym skorzystanie z publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego czy publicznej usługi hybrydowej** (zob. art. 6 DorElektrU). Będzie to miało miejsce w przypadkach, gdy:

- 1) podmiot wnosi o doręczenie oryginału dokumentu sporządzonego pierwotnie w postaci papierowej;

- 2) korespondencja nie może być doręczona na adres do doręczeń elektronicznych albo z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej ze względu na:
 - a) brak możliwości sporządzenia i przekazania dokumentu w postaci elektronicznej wynikający z przepisów odrębnych,
 - b) brak możliwości wykorzystania publicznej usługi hybrydowej wynikający z przepisów odrębnych,
 - c) konieczność doręczenia niepodlegającego przekształceniu dokumentu utrwalonego w postaci innej niż elektroniczna lub rzeczy,
 - d) ważny interes publiczny, w szczególności bezpieczeństwo państwa, obronność lub porządek publiczny,
 - e) ograniczenia techniczno-organizacyjne wynikające z objętości korespondencji oraz inne przyczyny mające charakter techniczny;
- 3) przepisy odrębne przewidują możliwość dokonywania doręczeń z wykorzystaniem także sposobów innych niż publiczna usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego lub publiczna usługa hybrydowa, w szczególności przy pomocy swoich pracowników, a nadawca w konkretnych okolicznościach uzna inny sposób doręczenia za bardziej efektywny.

Pamiętać jednak należy, że istnienie przesłanek wymienionych w pkt 2 ocenia nadawca, czyli podmiot publiczny.

W przypadku ustawowego wyłączenia stosowania przepisów DorElektrU sytuacje takie wylicza art. 3. Ustawa o doręczeniach elektronicznych nie będzie miała zastosowania do **doręczania korespondencji zawierającej informacje niejawne**. Informacje, których nieuprawnione ujawnienie spowodowałoby lub mogłoby spowodować szkody dla RP albo byłoby z punktu widzenia jej interesów niekorzystne, także w trakcie ich opracowywania oraz niezależnie od formy i sposobu ich wyrażania, są informacjami niejawnymi (zob. art. 1 OchrInfU). Zgodnie z art. 8 OchrInfU informacje niejawne, którym nadano określoną klauzulę tajności:

- 1) mogą być udostępnione wyłącznie osobie uprawnionej, zgodnie z przepisami ustawy dotyczącymi dostępu do określonej klauzuli tajności;
- 2) muszą być przetwarzane w warunkach uniemożliwiających ich nieuprawnione ujawnienie, zgodnie z przepisami określającymi wymagania dotyczące kancelarii tajnych, bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych, obiegu materiałów i środków bezpieczeństwa fizycznego, odpowiednich do nadanej klauzuli tajności;
- 3) muszą być chronione, odpowiednio do nadanej klauzuli tajności, z zastosowaniem środków bezpieczeństwa określonych w ustawie i przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie.

Po drugie w **postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego oraz w konkursie** prowadzonych na podstawie PrZamPubl nie ma zastosowania model doręczeń elektronicznych przewidzianych w DorElektrU. W oparciu o rozdział 7 DorElektrU komunikacja w postępowaniu o udzielenie zamówienia i w konkursie, w tym składanie ofert, wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub konkursie, wymiana informacji oraz przekazywanie dokumentów lub oświadczeń między zamawiającym a wykonawcą, z uwzględnieniem wyjątków określonych w ustawie, odbywa się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. W postępowaniu o udzielenie zamówienia lub konkur-

sie o wartości równej lub przekraczającej progi unijne ofertę, wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub w konkursie, wniosek, o którym mowa w art. 371 ust. 3 PrZamPubl, oraz oświadczenie, o którym mowa w art. 125 ust. 1 PrZamPubl składa się, pod rygorem nieważności, w formie elektronicznej, natomiast w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub konkursie o wartości mniejszej niż progi unijne ofertę, wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub w konkursie, oświadczenie, o którym mowa w art. 125 ust. 1 PrZamPubl, składa się, pod rygorem nieważności, w formie elektronicznej lub w postaci elektronicznej opatrzonej podpisem zaufanym lub podpisem osobistym. Zamawiający zobligowany jest korzystać, w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub w konkursie, tylko z takich narzędzi i urządzeń komunikacji elektronicznej, które są niedyskryminujące, ogólnie dostępne oraz interoperacyjne w rozumieniu InformPodPublU, z produktami powszechnie używanymi służącymi elektronicznemu przechowywaniu, przetwarzaniu i przesyłaniu danych, i które nie ograniczają wykonawcom dostępu do postępowania o udzielenie zamówienia lub konkursu. **Przepisy DokElektrZamPublR wydane na podstawie art. 70 PrZamPubl określają szczegółowy tryb obrotu korespondencji w postaci elektronicznej.**

Podobnie, jak w przypadku PrZamPubl, w **postępowaniu o zawarcie umowy koncesji** prowadzonym na podstawie UmowaKoncU nie znajdują zastosowania przepisy DorElektrU. W art. 14 UmowaKoncU przewidziano szczególny tryb, zgodnie z którym w postępowaniu o zawarcie umowy koncesji komunikacja między zamawiającym i wykonawcami, w tym przekazywanie wniosków o dopuszczenie do udziału w tym postępowaniu, ofert, oświadczeń i zawiadomień, odbywa się zgodnie z wyborem zamawiającego, za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu PrPoczt, osobiście, przez pośłańca, przy użyciu faksu lub środków komunikacji elektronicznej. Za zgodą zamawiającego informacje mogą być przekazywane ustnie, w tym telefonicznie, jeżeli nie dotyczą istotnych elementów postępowania o zawarcie umowy koncesji oraz ich treść zostanie odpowiednio utrwalona na trwałym nośniku. Wybrany sposób komunikacji musi być ogólnie dostępny i niedyskryminacyjny oraz nie może ograniczać dostępu wykonawców do postępowania o zawarcie umowy koncesji. Środki komunikacji elektronicznej oraz ich właściwości techniczne muszą być interoperacyjne z urządzeniami teleinformatycznymi będącymi w powszechnym użyciu. Zamawiający musi zapewnić przy tym zachowanie integralności danych oraz poufność wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o zawarcie umowy koncesji i ofert w ramach komunikacji i przechowywania informacji. Z treścią wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o zawarcie umowy koncesji i ofert nie można zapoznać się przed upływem terminu na ich składanie.

Poza tym pozostawiono **możliwość regulowania autonomicznie sposobu doręczeń w określonej kategorii spraw realizowanych przez podmioty publiczne**. Podkreślono bowiem, że jeżeli przepisy odrębne przewidują wnoszenie lub doręczanie korespondencji z wykorzystaniem innych niż adres do doręczeń elektronicznych rozwiązań techniczno-organizacyjnych, w szczególności na konta w systemach teleinformatycznych obsługujących postępowania sądowe lub do repozytoriów dokumentów albo wymiany danych z systemami teleinformatycznymi za pomocą usług sieciowych, nie stosuje się wtedy DorElektrU. Wyłączenie to nie ma charakteru generalnego i przedmiotowego (uwarunkowanych rodzajem przekazywanych informacji lub rodzajem prowadzonego postępo-

wania), lecz indywidualny i podmiotowy, co wymaga uprzedniego stwierdzenia, że istnieje takie odrębne rozwiązanie techniczne, które może znaleźć zastosowanie do doręczenia pisma w ramach różnych procedur osobie korzystającej z tego rozwiązania. Ze względu właśnie na charakter tego wyłączenia (warunkowy, a nie generalny) zaistniała potrzeba zastrzeżenia wprost w art. 39 § 1 KPA konieczności ustalenia, czy w odniesieniu do konkretnego przypadku doręczenie jest możliwe na konto w systemie teleinformatycznym (takim jak portal podatkowy czy e-Urząd Skarbowy). Doręczanie pism na konto w systemie teleinformatycznym, ze swej istoty, nie tyle powoduje generalne wyłączenie stosowania przepisów DorElektrU, ile w przypadku wystąpienia warunków (możliwości) do dokonania doręczenia na takie konto wpływa na hierarchię doręczeń określoną w art. 39 § 1 KPA.

Ważne

Dyspozycjami art. 1 i art. 3 AutSprKASU obowiązującymi od 7.7.2022 r. do przepisów KPA i EgzAdmU wprowadzono nowe kanały wymiany korespondencji w postaci elektronicznej w tych postępowaniach poprzez dodanie możliwości wysyłki za pośrednictwem konta w systemie teleinformatycznym organu administracji publicznej.

Ze względu na podobieństwo rozwiązań obowiązujących na gruncie art. 144 § 1a OrdPU oraz art. 17c EgzAdmU analogiczne zmiany motywowane tymi samymi względami zostały wprowadzone również w tych przepisach.

Przykładami takich rozwiązań są funkcjonujące:

- 1) na podstawie art. 26 § 1c, art. 26aa EgzAdmU – system teleinformatyczny do obsługi wniosków egzekucyjnych i tytułów wykonawczych przekazywanych do organu egzekucyjnego, jakim jest naczelnik urzędu skarbowego, przy wykorzystaniu dedykowanego systemu teleinformatycznego;
- 2) na podstawie art. 3 pkt 14 czy art. 3a–3f OrdPU – portal podatkowy, który jest systemem teleinformatycznym administracji skarbowej służącym do kontaktu organów podatkowych z podatnikami, płatnikami i inkasentami, a także ich następcami prawnymi oraz osobami trzecimi, w szczególności do wnoszenia podań, składania deklaracji oraz doręczania pism organów podatkowych za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W przypadku doręczenia korespondencji do podmiotu publicznego w związku ze świadczoną przez ten podmiot usługą online doręczenie na adres do doręczeń elektronicznych następuje w ramach tej usługi, jeżeli została ona zintegrowana z systemem teleinformatycznym obsługującym bazę adresów elektronicznych. Doręczenie skutkuje **wystawieniem dowodu wysłania i dowodu otrzymania na adres do doręczeń elektronicznych** podmiotu korzystającego z tej usługi (art. 43 DorElektrU).

Podstawa prawna:

- art. 7, 9 ust. 1, art. 10, 25, 38, 40–45, 58 ust. 1 pkt 4, art. 149, 155, 158 DorElektrU,
- art. 5, 17c, 26 § 1c, art. 26aa EgzAdmU,
- art. 5 § 2 pkt 6, art. 39 § 1 KPA,
- art. 8 OchrInfU,
- art. 3 pkt 14, art. 3a–3f, 13, 144 § 1a OrdPU,
- art. 3 pkt 13 PrPoczt,
- art. 70, 125 ust. 1, art. 371 ust. 3 PrZamPubl,
- art. 14 UmowaKoncU.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl